

“İnhalasyon tedavileri”

Yrd Doç Dr Dane EDİGER
U.Ü.T.F. Allerjik Göğüs Hast. Bilim Dalı

Astım kalıtsal ve çevresel nedenlerle oluşur.

Belirtileri :

Solunum Yolları Daralması

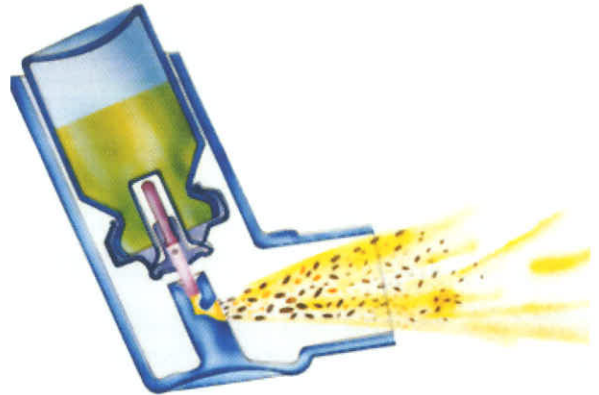
- Göğüste sıkışma hissi •Nefes darlığı •Göğüste ısıklık sesi hırıltı-hışıltı •Öksürük şeklindedir.
- Üst solunum yolu infeksiyonları astımı alevlendirebilir.

Astımda Tetikleyici Faktörler

- Sigara: Aktif ve pasif sigara maruziyeti astıma yol açar. Ayrıca KOAH'ın esas nedenidir.
- Hava kirliliği: Kış aylarında astımda ağırlaşmaya yol açabilir.
- İklim Değişimi : Hava koşullarındaki ani değişimler, rüzgarlar, nem artışı astım krizine yol açabilir.
- Yoğun üzüntü, stres gibi bazı psikolojik durumlar astım krizine yol açabilir.
- İlaçlar *Aspirin ve bazı romatizma ilaçları * Bazı tansiyon düşürücü ilaçlar * Glokomda kullanılan bazı göz damlaları

Astım tedavisinin İlkeleri

- Uygun tedavi ile astımı tamamen kontrol altına almak ve normal bir yaşam sürmek mümkündür.
- Tetikleyici etkenlerden kaçınmak.
- Sürekli hekim kontrolüyle ve kendi kendine ölçümlerle hastalığın gidişini denetlemek.
- İlaçları düzenli kullanmak gerekir.

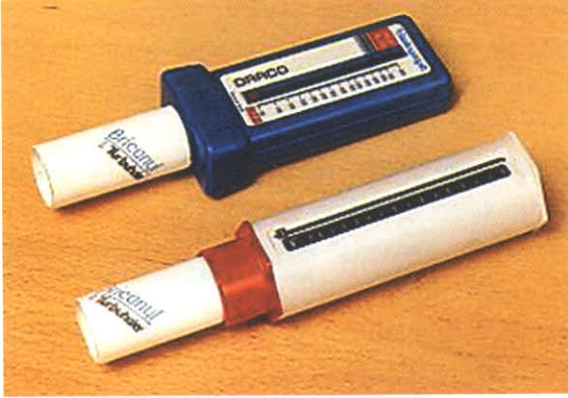
Hastalığın Şiddeti

- Solunum Fonksiyon Testleri hastalığın şiddetini belirlemede objektif bir yardımcıdır.
 - * Pef-Metre yardımıyla hasta kendi solunum testini Pef- metre ile kendisi yapabilir..
 - * Pef-Metre ölçümünde önce ibre 0'a getirilir.
 - * Derin bir nefes aldıktan sonra, tüm gücüyle kuvvetli bir nefes verme PEF ölçümü için yeterlidir.
- Pef-Metre kayıtları
 - * Sabah ve Akşam ölçüm sonuçları grafik kağıdına işaretlenir.
 - * Aylık değerlendirmelerde tedavinin etkinliği hakkında fikir verir

Astımda kullanılan ilaçlar

- Rahatlatici ilaçlar (Semptom/belirti gidericiler)

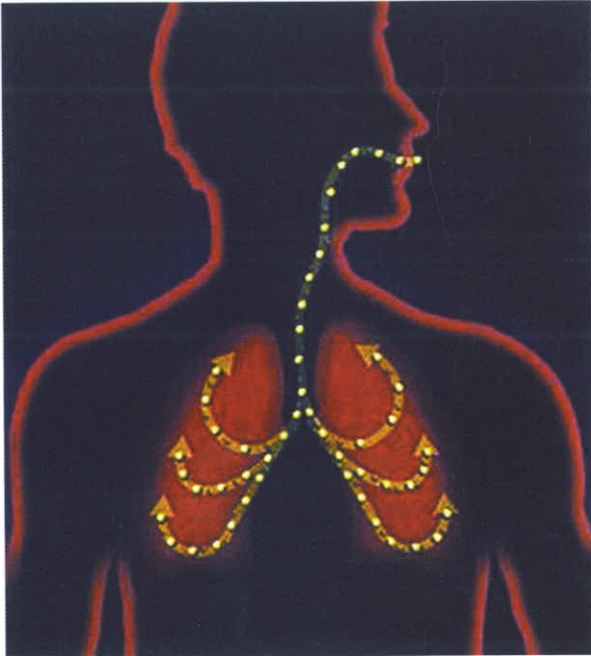

- *Hava borusunun kaslarını gevşeterek, hava yolunun genişlemesini sağlarlar.
- *İhtiyaç hissedildiğinde kullanılırlar.
- Koruyucu ilaçlar (İltihap gidericiler)
 - *Solunum yollarının iç tabakasındaki iltihabı giderirler.
 - *Sürekli kullanılmaları gerekir.
 - *Solunum yoluyla alındıklarından yan etkileri yoktur
 - *Seyrek semptomlu astım dışındaki tüm astımlılarda ve bazı ileri derecedeki KOAH'lılarda kullanılır.

Astım İlaçlarının Kullanılma Biçimleri

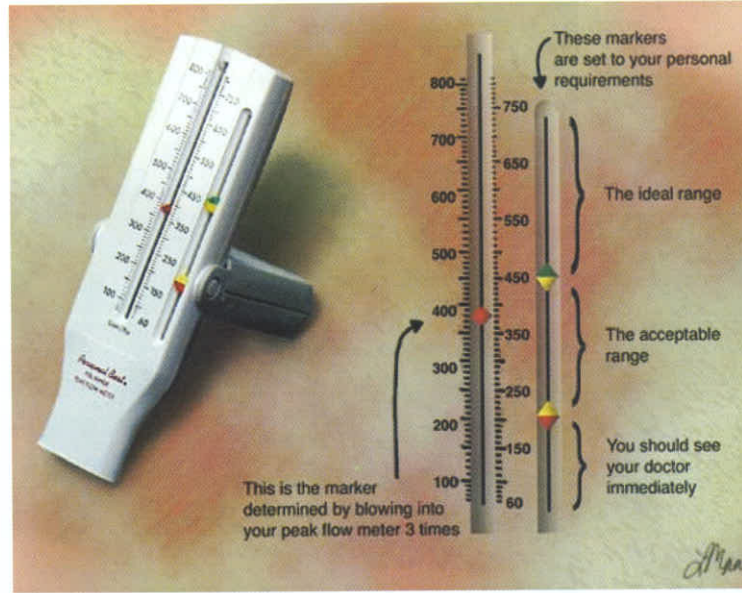
- Astım ilaçlarının solunum yolu ile alınması tercih edilmelidir. Çünkü;
 - * Hava yollarına doğrudan uygulama mümkün olur.

- * Etki daha çabuk ortaya çıkar.
- * İlaç kan dolaşımına çok az miktarda geçer. Böylece yan etki azalır.

Solunum yolu ile uygulama

- Ölçülü doz inhaler
 - * Sprey tipi ilaç veren cihazlar.
 - Kapak çıkarılır. Kutu çalkalanır. Ağıza yerleştirilir. Nefes dışarı boşaltılır.
 - Spreye basılır. Aynı anda derin bir nefes alınır. 10 sn içinde tutulur ve bırakılır.
 - Bunlara gerektiğinde ara parça eklenebilir. (çocuk ve yaşlılar için)

- Kuru toz inhaler
 - * Kuru toz cihazlarının kullanım biçimi de sprej tipi ilaçlara benzer. Ancak bu sistemlerde ilaçlar çok ince toz halinde olduğundan kuvvetli bir çekişle kolayca solunum yollarına ulaşırlar
- * İnhaler kapsül
- * Handihaler
- * Turbuhaller
- Nebulizatör
 - * Daha yüksek doz ilaç uygulamak mümkündür.
 - * Cihazın haznesine ilaçla birlikte 5 ml sıvı konması, her kullanımdan sonra ağızlık kısmının sabunlu su ile yıkanması gerekir.

“ iznik ”

Yazı ve Fotoğraflar
Ecz. Atilla Aşan

Bursa'nın önemli ilçelerinden biri olan İznik aynı adı taşıyan gölün kıyısında kurulmuştur.

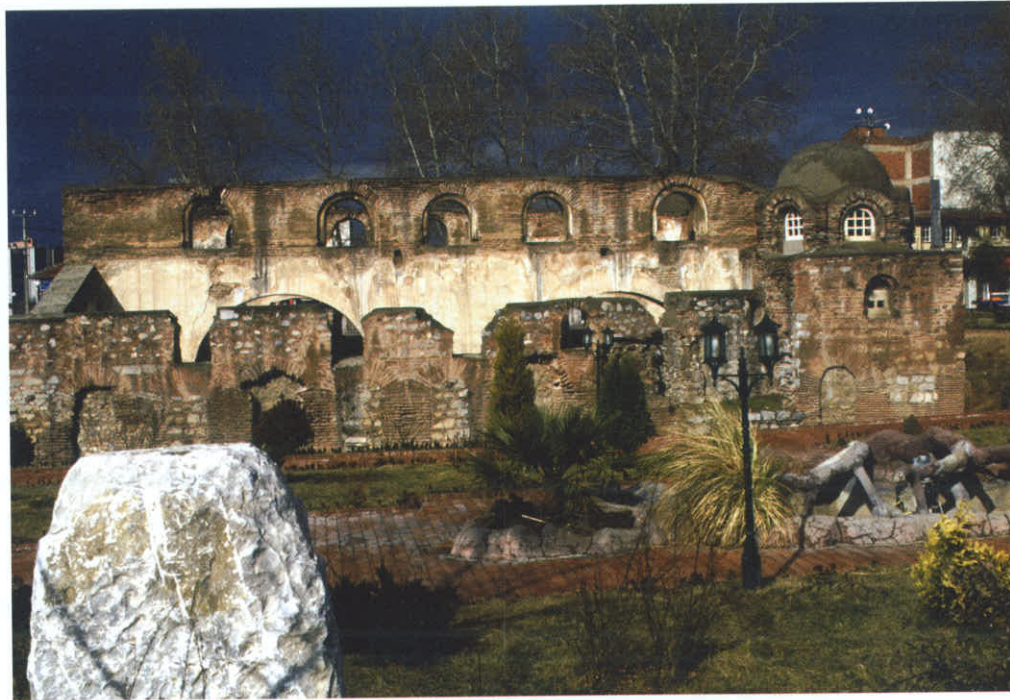
Kent yakınlarındaki Karadin, Çiçekli, Yöğücek ve Çakırca Höyüklerinde M.Ö. 2500 yıllarına inen uygarlık izleri saklıdır. M:Ö. VII. yüzyılda Trak kavimlerinin göçlerinden önce burada kurulan yerleşim "Helikare" adını almıştır. Kentte basılan sikkelerde "Khyseapolis"(Altın Şehir) adı okunmaktadır. Makedonya İmparatoru İskender'in Generali Antigonos tarafından M.Ö 316 yılında yenilen kent "Antigonia" adını almıştır. İskender'in

ölümünden sonra Antigonos ile General Lysimakhos arasındaki savaşı kazanan Lysimakhoskente eşi Nikaia'nın adını vermiştir. M.Ö 293'te Bithnia Krallığı'na bağlanan kent önemli mimari yapılarla süslenmiştir. Bir süre BİTHNİA Krallığının başkenti olmuştur. Bithynia kralı IV.Nikomedes'in M.Ö 74 yılında ölümü ile vasiyeti üzerine ülkesi Roma İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur. Nikaia, Roma'nın önemli bir yerleşimi olarak varlığını sürdürür. Eyalet merkezi olma uğruna "Nikomedia" (İzmit ile yıllarca süren mücadeleler yapmıştır.)

İmparator Traianus döneminde (98 – 117) Bithynia valisi Pilinus, kentte çok uzun süredir yapımı süren tiyatronun tamamlanmasını sağlamıştır. Bithynia havarilerinden Petrus'un çabaları ile Hıristiyanlıkla tanışır. 325 yılı yazı başında Nikaia, Hıristiyanlık için çok önemli bir olaya sahne olur ve Birinci Konsil Senatus Sarayında gerçekleşir. I. Constantinus 'da toplantıya katılır. Konsil'de Hıristiyan dünyasınca bugünde kabul edilen "Hz.İsa'nın Tanrı'nın oğlu olduğu " tezi kabul edilmiştir. Hıristiyanlıkla ilgili yortu günleri ve Nikaia Kanunları adı ile bilinen 20 maddelik metin bu konsilden sonra kabul edilmiştir. 358, 362 ve 368 yıllarındaki depremlerle sarsılan Nikaia' büyük yıkıma uğradı. İmparator I. Valentinianus döneminde 364 yılında İznik Ayasofya'sında VIII.yy.da İstanbul'u fethetmeye gelen Arap orduları Nikaia'yı kuşattılar, ancak fethedemediler. 1075/78 yılında Süleymanşah komutasındaki Selçuklular kenti ele geçirdiler. Selçuklu egemenliği bölgeye yayıldı ve İznik başkent oldu. Ancak 1079'de kenti Haçlılar Bizans ordusunun desteğinde kuşattı. 31 gün direnen Selçuklular İznik'i Bizanslılara bıraktılar. Haçlılar yüzünden İstanbul'u terk etmek zorunda kalan İmparator I. Teodoros 1204'te ordusuyla zayıf Haçlı günlerini dağıtarak kenti ele geçirdi ve Bizans Başkent'i ilan etti.

2 Mart 1331 günü Orhangazi yönetimindeki Osmanlı orduları uzun süre kuşatma altında tuttıkları İznik'in teslim olması üzerine, Yenişehir kapısından kente girdiler. İznik Osmanlı dönemiyle birlikte canlanmaya başladı. 1402 yılında Yıldırım Beyazıt'ın Ankara Savaşı'nı kaybetmesinden sonra Timur'un askerleri batıya ilerleyip İznik'i işgal edip yağmaladılar. Osmanlı idaresinde İznik, sanat, ticaret ve kültür merkezi oldu. Orhangazi medresesinde bir çok ünlü ders

verdi. Davut-u Kayseri, Ebul Fadil Musa, Eşrefoğlu Abdullah Rumi gibi ünlü mutasavvıflar İznik'te yaşadı ve eserler verdi. Osmanlı döneminin ilk cami, medrese ve imareti İznik'te inşa edildi. İmparatorluğa XIV ve XV. yüzyılda sadrazamlık yapan Çandarlı sülalesi İznik'e anıtsal yapıtlar kazandırdı. İznik, XVII. yüzyılda bir sanat merkezi oldu ve dünyalarca ünlü çini ve seramikler burada üretildi. XVII. ve XVIII.yüzyıllarda İznik eski görkemli günlerinden uzak kalmıştır. 1920 yılındaki Yunan işgali İznik'deki Türk eserlerinin büyük oranda tahrip olmasına neden olmuştur. Helenistik çağdan kalma izgara planı kent yerleşimi, Roma, Bizans, ve Osmanlı döneminden kalan anıtsal yapıları ile tarihi kent dokusunu bütün canlılığıyla korumaktadır.Yeşil dokusu, zeytinlikleri, bağları, bahçeleri, gölü ile İznik uzaktan adeta bir cenneti andırmaktadır. Kent, İznikli olmanın gururunu

bilinçle taşıyan insanları , korunan anıtsal eserleriyle hayranlık uyandırır.

İZNIK SURLARI

İznik'in çevresini kuşatan surlar 4970 metre uzunluğundadır. Helenistik dönemde inşa edilmeye başlanan surlar Roma ve Bizans dönemindeki ilavelerle günümüzdeki halini almıştır. Kentin dört ana kapısından günümüze Lefke Kapı ile İstanbul

Kapı sağlam ulaşabilmiştir. Yenişehir Kapı kısmen, Göl kapı tamamen yıkıktır. Kapılar Roma imparatorları Vespasianunus (69-79) ve Titus (79-81) yönetim yıllarında yapılmıştır.

HYPOGE

Elbeyli Beldesi'nde Hespekli mevkiinde 4-5 yüzyılda yapıldığı anlaşılan, benzersiz bir yer altı mezarıdır. Tavanı ve duvarları erken Hristiyanlık döneminin tipik renkli freskoları ile kaplıdır.

AYASOFYA KİLİSESİ

İki ana caddenin kesiştiği yerde, kentin tam ortasındadır. Bizans dönemi eseridir ve tahminen XI. yüzyıldaki depremden sonra yenilenmiştir. 1331 yılında Orhan Gazi Camii adını almıştır. Deprem ve yangınlarda tahribe uğramıştır. XVI. yüzyılda Mimar Sinan tarafından büyük ölçüde değişikliğe uğratılmış ve yenilenmiştir. 1935 ve 1953'te gerçekleştirilen onarım sırasında renkli taşlardan taban mozaikleri ve Sytharonon 'u ortaya çıkarılmıştır. Apsisin yanındaki odaların içinde freskolar bulunmaktadır. Bir mezar odasının duvarında Hz İsa freski bulunmaktadır. 787'de VII Konsil'in toplandığı yerdir. Bu nedenle inanç turizmi için önemli bir merkezdir.

YEŞİL CAMİ

İznik'in sembolü olan Yeşil Cami, adını yeşil çinili ve tuğlalı minaresinden almıştır. Caminin yapımını Çandarlı Hayrettin Paşa 1378 yılında başlatmış fakat ölümü üzerine oğlu Ali Paşa 1391'de tamamlamıştır. Mimarı Hacı Musa'dır. Erken Osmanlı Döneminin tek kubbeli camileri arasında en görkemlilerindendir. Son cemaat yeri sütunlu ve ayaklıdır. Tonozları, ajurlu korkulukları zengin

mermer işlemelidir. Eşsiz minaresinin gövdesi mavi ve yeşil renkli çinilerle zigzaglı mozaik tekniğiyle bezenmiştir. Selçuklu minare geleneğinin ilk dönem Osmanlı sanatına yansımalarının önemli bir örneğidir. Yeşil Cami dışında İznik'te başlıca Osmanlı Eserleri Hacı Özbek Camii, Mahmut Çelebi Camii, Eşref-i Rumi Camii ve Türbesi, Yakup Çelebi Zaviyesi ve Türbesidir.

NİLÜFER HATUN İMARETİ-İZNIK MÜZESİ

İmaret, 1388 yılında Osmanlı Sultanı I. Murat tarafından annesi Nilüfer Hatun'un anısına inşa ettirilmiştir. Yoksullar için her gün yemek dağıtılan

bir hayır kurumuydu. 1960 yılında müze olarak açılmıştır. XIV yüzyıl Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biridir. Osmanlı mimarisinde ilk kez ters T planlı yapılmış imarettir. Ana bölüm tek kubbe ile örtülüdür. Arka eyvan iki küçük kubbe ile örtülüdür. Müze'de İznik ve çevresinde toplanan Arkeolojik buluntular ile Ilıpınar, Tiyatro ve İznik çini fırınları kazılarında çıkarılan eserler sergilenmektedir. Müze bahçesinde Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait lahit, steel, kabartmalar, mezar taşları vb. mermer eserleri yer almaktadır.

İZNIK ÇİNİLERİ

İznik çiniliğinin gelişimini, tarihleri bilinen yapılar

üzerindeki çinilerden açık-seçik görülebilir. 1378/91 yılları arasında yapılan İznik Yeşil Cami minaresini süsleyen en eski Osmanlı Çinileri teknik ve dekor bakımından Selçuk geleneğini devam ettirmekle beraber renk ve tonları onlardan daha zengindir. İznik çiniciliği XVI. ve XVII. yy'larda en parlak devrini yaşamıştır. XVII. yy sonlarına doğru gerilemeye başlar. XVIII. yy ise tamamen ortadan kalkar. İstanbul'daki bir çok cami, mescit, medrese, imaret, hamam, saray, gibi yapılarda kullanılan çinilerin İznik'te yapıldığını tarihi belgelerden öğreniyoruz. Millet, Şam grubu ve Rados işi adı ile tanınan seramiklerin merkezi İznik'tir. Evliya Çelebi İznik'te 300'den fazla çini fırını bulunduğundan söz eder. İznik çiniciliği ortadan kalktıktan sonra yerini Kütahya çinileri almıştır. İznik çinilerinde lale, sümbül, nar, karanfil gibi çiçek motifleri kullanılmıştır. Ayrıca insan, kuş, balık, tavşan, köpek gibi hayvan ve gemi motiflerine de rastlanır. Mavi, firuze, yeşil ve kırmızı en çok kullanılan renklerdir. Tabak, kase, fincan, kandil ve maşrapalar da İznik fırınlarında yapılan ürünlerdendir. Ayosafya çevresiyle Hacı Hamza Hamamı arasında ve

tiyatrodaki bazı çini fırınları ortaya çıkarılmış ve çeşitli eserler bulunmuştur. 1985 yılından İznik'te genç ustalar ürünlerini ziyaretçilerin beğenisine sunmaktadırlar.

Kaynak : Bursa-Türkiye Bursa Büyükşehir Belediyesi Bursa Kültür Sanat ve Turizm Vakfı / 2003

